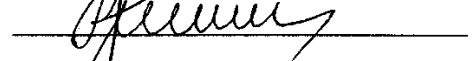

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан
економічного факультету
доц. Михайлишин Р.В.

«30» серпня 2017 року

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА III

ПРОГРАМА

**вибіркової навчальної дисципліни
освітньо-наукової програми
підготовки доктора філософії з галузі знань
05 Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 051 Економіка**

Львів 2017

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Львівським національним університетом імені Івана Франка відповідно до вимог вибіркової частини освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

РОЗРОБНИКИ:

Гринів Лідія Святославівна - доктор економічних наук, професор

ОБГОВОРЕНО ТА ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою економіки України (протокол від "30" серпня 2017 року № 1).

Завідувач кафедри економіки України проф. Гринів Л.С.

"30" серпня 2017 р.

Вченою радою економічного факультету (протокол від "30" серпня 2017 року № 1).
Львівського національного університету імені Івана Франка

Голова

Вченої ради економічного факультету доц. Михайлишин Р.В.

"30" серпня 2017 р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Програма вивчення курсу «Національна економіка III» складена відповідно до освітньої програми підготовки аспірантів на кафедрі економіки України Львівського національного університету імені Івана Франка. «Національна економіка III» присвячена поглибленому вивченню напрямків розвитку економіки України, критичному переосмисленню державної економічної політики, стану формування бізнес-середовища та створення інноваційної моделі. Вивчення цієї дисципліни сприятиме тому, що аспірант зможе визначити тематику наукового дослідження завдяки оволодінню системними теоретичними та прикладними знаннями про сталий розвиток національної економіки та методів удосконалення аналітичного інструментарію її дослідження. Оволодіння знаннями з даного курсу відкриває для аспіранта нові можливості системного бачення національної економіки як складної екологосоціогосподарської системи держави.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення сукупності прикладних та організаційно-управлінських аспектів вдосконалення моделі та підвищення ефективності національної економіки України.

2. Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення навчального курсу полягає у формуванні у слухачів інтегральних знань щодо поєднання економічних та природничих законів, закономірностей та механізмів, що складають об'єктивні передумови для переходу національної економіки до сталого розвитку, а також практичних навиків аналізу та оцінки інститутів, що покликані забезпечувати перехід економіки України до сталого розвитку, виходячи з її національних інтересів.

3. Обсяг дисципліни та її розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами занять

Дисципліна «Національна економіка III» складається з 3 кредитів загальним обсягом 90 годин, з них 32 год лекцій та 16 год практичних, а також 42 год –самостійна робота.

На заочній формі навчання, загальний обсяг годин становить – 90 год, з них 12 год - лекцій та 6 год практичних, 72 год самостійної роботи. Курс закінчується іспитом в IV семестрі.

4. Статус навчальної дисципліни

Дисципліна «Національна економіка III» належить до вибіркових дисциплін.

5. Передумови для вивчення дисципліни

Для вивчення курсу аспіранти мають володіти програмними компетентностями набутими під час вивчення теоретичної економіки, макроекономіки, екологічної економіки, національної економіки України, економетрії, статистики.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

знати:

- сутність та принципи економіки сталого розвитку;
- основні відомості про стан та структуру національної економіки;
- якісні і кількісні критерії стійкості екологосоціально-господарських систем;
- економічні, соціальні, екологічні та етичні проблеми розвитку національної економіки;
- проблеми прийняття управлінських рішень в умовах несприятливих еколого-соціальних та економічних процесів;

вміти :

- оцінити критерії та можливості переходу України до сталого розвитку;
- вибрати оптимальні стратегічні напрями переходу України на шлях сталого розвитку;
- запропонувати механізми державної політики сталого розвитку в Україні.

Очікувані результати навчання покликані забезпечити набуття компетентностей: ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК04, СК01, СК02, результатів навчання: РН01, РН09, РН12, визначених освітньо-науковою програмою.

7. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Національна економіка ІІІ» складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Предмет, об'єкт та міждисциплінарна методологія навчального курсу. концепція сталого розвитку світу та проблеми формування економіки сталого розвитку в Україні.

Змістовий модуль 2. Сутність. атрибути та інноваційні домінанти економіки сталого розвитку.

Змістовий модуль 3. Екологічна та фізична макроекономіка, індикатори та інституційне середовище сталого розвитку економіки.

Змістовий модуль 1. Предмет, об'єкт та міждисциплінарна методологія навчального курсу. концепція сталого розвитку світу та проблеми формування економіки сталого розвитку в Україні.

Тема 1. Предмет, об'єкт, методологія та завдання вивчення курсу «Національна економіка ІІІ». Предмет та об'єкт вивчення «Національної економіки ІІІ». Методологія навчального курсу. Економіка сталого розвитку в системі наукового пізнання. Економіка сталого розвитку як самовідтворювальна система . Функції навчального курсу.

Тема 2. Нові концептуальні підходи до розвитку світової економіки. Сутність концепції сталого розвитку та її структура. Інституційне середовище для сталого розвитку економіки. Принципи та завдання сталого розвитку економіки. Формування економіки сталого розвитку (ЕСР) в ХХІ ст: теоретико-методологічні засади та прикладні проблеми. Глобалізаційні процеси та передумови для сталого розвитку в національній економіці України. Національні пріоритети сталого розвитку в економіці України.

Тема 3. Міжнародні інституційні акції на шляху до сталого розвитку світової економіки. Декларація Ріо з питань довкілля та розвитку 1992 р. Agenda-21. Принципи економіки сталого лісокористування. Конвенції щодо: боротьби з опустелюванням; збереження біорізноманіття; зміни клімату. Ювілейна доповідь Римського клубу «Come on».

Тема 4. Редукціонізм та синергетична парадигма розвитку економічної науки в ХХІст. Сутність філософії редукціонізму в економічній науці. Нові явища та атрибути розвитку економіки в ХХІ столітті. Синергетика та перспективи

синергетичних досліджень в економічній науці. Парадигмальні зміни в економічній науці та формування нових моделей розвитку економіки.

Змістовий модуль 2. Сутність, атрибути та інноваційні доміанти економіки сталого розвитку.

Тема 5. Обмеження і вибір в сучасній економіці сталого розвитку. Безмежні потреби та обмеження ресурсів природного довкілля. Проблеми вибору. Крива виробничих можливостей та продуктивні можливості наземних екологічних систем (НЕС). Етичний вимір екологічних аспектів господарювання (ЕАМ) (для самостійного опрацювання). Національні інтереси та цілі сталого розвитку. Особливості глобальних економічних змін та вплив світових мегатрендів на розвиток національної економіки. Національна екологосоціальна безпека: сильні та слабкі сторони України

Тема 6. Інноваційні доміанти сталого розвитку національної економіки в Україні. Стратегічна канва інноваційних змін в системі сталого розвитку (СР) національної економіки. Дерево цілей сталого розвитку національної економіки (для самостійного опрацювання). Індикатори та порогові значення стану національної безпеки на шляху до сталого розвитку. Інноваційні стратегії та перспективні кластери НЕСР.

Тема 7. Основи збереження стійкості національної економіки як складної екологосоціогосподарської системи держави. Парадигма вбудови національної економіки в простір наземної біосфери та її суть. Енергоінформаційні передумови сталості в розвитку національної Основні категорії системного дизайну національної економіки. Властивості, структура та умови самоорганізації еколого-соціогосподарської системи держави.

Тема 8. Природний капітал та просторовий капітал Землі в економіці, структура та його функції. Сутність та еволюція поняття природний капітал (K_n) в неокласичній економічній науці. Природний капітал (K_n) у неокласичних моделях функцій сталого розвитку національної економіки та їх оцінка. Фізико-економічний зміст просторового капіталу Землі як ендогенного чинника розвитку економіки. Функції просторового капіталу Землі. Фізико-економічні індикатори просторового капіталу Землі. Моделі інвестицій, заощаджень та споживання (K_n)

Змістовий модуль 3. Екологічна та фізична макроекономіка. Індикатори та інституційне середовище сталого розвитку економіки.

Тема 9. Екологічна та фізична макроекономіка сталого розвитку. Передумови виникнення да сутність екологічної макроекономіки. Земля як передумова розвитку економіки в просторі біосфери. Енергетичний бюджет землі та його характеристика. Особливості та функції фізичної макроекономіки сталого розвитку. Просторова (фізична) макроекономічна модель колообігу ресурсів, продуктів і доходів.

Тема 10. Індикатори сталого розвитку національної економіки. Завдання та принципи визначення індикаторів сталого розвитку. Базовий капітал держави та його індикатори. Екологічно модифіковані національні рахунки. Основні індикатори сталого розвитку в неокласичній економічній науці. Фізико-економічні індикатори сталого розвитку. Місце України у світових рейтингах сталого розвитку.

Тема 11. Державна екологічна політика (ДЕП) в системі формування моделі національної економіки сталого розвитку. Сутність, об'єкти та суб'єкти державної екологічної політики. Принципи здійснення державної екологічної політики. Інструменти державної екологічної політики та критерії їх вибору. Завдання та функції державної екологічної політики. Методи (механізми) регулювання державної екологічної політики (для самостійного опрацювання).

Тема 12. Міжнародне та вітчизняне інституційне середовище для національної економіки сталого розвитку (для самостійного опрацювання). Особливості формування інституційного середовища для сталого розвитку економіки. Структуризація та функції інституційного середовища ЕСР. Роль міжнародних інститутів в системі формування ЕСР. Україна в системі міжнародних програм та договорів зі сталого розвитку економіки.

8 Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали розподіляються таким чином:

- практичні (семінарські) заняття (виступи та презентації індивідуальних науково-дослідницьких робіт): 25% семестрової оцінки;
- модульні завдання (задачі, тести та запитання) – 25% семестрової оцінки;
- іспит: 50% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 50.
Підсумкова максимальна кількість балів – 100.
-

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
8	7	6	7	7	8	7		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою
			Для іспиту
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно
91 – 89	B	Дуже добре	Добре
71 – 80	C	Добре	
61 – 70	D	Задовільно	Задовільно
51 – 60	E	Достатньо	

31 – 50	FX	Недостатньо	Незадовільно з можливістю повторного Складання
0 – 30	F	Недостатньо	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Ремендована література для вивчення дисципліни

Закони України та нормативні документи:

1. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року»//Відомості Верховної Ради України (ВВР).- 2001.-№ 26. – ст. 218.
2. Конвенція [Еспо] про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_272
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з опустелюванням у тих країнах, що потерпають від серйозної посухи та/або опустелювання, особливо в Африці [Електронний ресурс].- http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_120
4. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015
5. Конвенція про охорону біологічного різноманіття [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_030#Text
6. Монреальський протокол по речовинам, руйнуючим озоновий шар. – Нью-Йорк – ООН, 1987.
7. Парижское Соглашение. – Нью-Йорк: ООН, 2015. – 32 с.
8. Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_164#Text
9. Рамочная конвенция ООН об изменении климата. – Нью-Йорк : ООН, 1992. – 30 с.
10. The Future we want: final document of the Rio +20 Conference [Електронний ресурс]. Режим доступу:
11. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/733FutureWeWant.pdf>
12. UN Sustainable Development Goals [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>
13. Report of the United Nations Conference on Sustainable Development, Brazil, 2012, VN-N.Y, 2012.
14. World Environmental Constitution Methodological Foundation – UNFUP, L, 2014.
15. Weizsäcker, von E.U., Wijkman A. Come on!: Capitalism, Shorttermism, Population and the Destruction of the Planet.- Springer, 2017.

Основна література

1. Гринів Л.С. Фізична економія: нові моделі економіки сталого розвитку. Л., «Ліга-прес», 2016 -425 с.
2. Пікетті, Т. Капітал у XXI столітті.-К.:Наш формат, 2016.
3. Глобальна економіка. Підручник / [За заг. ред. І.Бабець, Д.Антонюка, А.Мокія]. – Запоріжжя, 2017. [виходить з друку]
4. Екологічна економіка: навч.посібник / Л.С. Гринів.-Львів:Магнолія-2006, 2010.-

360 с.

5. Структурно-інституціональні трансформації та економічна безпека держави: Монографія / [За заг. ред. О.С. Власюка, А.І. Мокія].- Львів: Априорі, 2012.-Р 3.2, с. 148-160

6. Економіка України: національна стратегія розвитку: Монографія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2009.-444с.

7. Гринів Л.С. Концептуальні засади формування фізичної макроекономіки для сталого розвитку; проблеми та перспективи https://www.problecon.com/article/?year=2020&abstract=2020_3_0_139_147

8. Сталий розвиток суспільства (авт. Саровенко А., Серера В., Тимочко Т. – К., АМУ, 2011.

9. Туниця Ю.Ю. Екологічна економіка і ринок: подолання суперечностей / Ю.Ю. Туниця. – К.: Знання, 2006. – 314 с.

10. Туниця Ю.Ю. Екологічна Конституція Землі. Ідея. Концепція. Проблеми. Частина перша.- Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012.

11. Форрестер Д. Мировая динамика. – АСТ, 2003.

12. Шевчук В. Українська наукова школа фізичної економіки: світовий вимір та цивілізаційна перспектива: [Електронний ресурс], - Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/images/nauk-mon/Cuivilizacijnyy_vubir_Ukrainu.pdf

13. Глобальні цілі сталого розвитку 2015-2030. Україна//United Nations Ukraine: [Електронний ресурс] – Електронні дані. Режим доступу: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html>

14. Домарадзька Г.С., Фурман М.Б. Реалізація концепції сталого розвитку в Україні як передумова ефективної інтеграції в світову економіку – [Електронний ресурс] – Електронні дані. [Вісник Національного університету «Львівська Політехніка, Львів, 2012]. Режим доступу: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=VNULPM_2012_748_52

15. Немерцалова С.В. Концепція сталого розвитку та норми «м'якого права» у регулюванні збереження біологічного різноманіття світового океану// Актуальні проблеми держави і права- [Електронний ресурс] – Електронні дані. 2012 р. Режим доступу: <http://www.apdp.in.ua/v64/14.pdf>

16. Цілі сталого розвитку // Global compact Network Ukraine: [Електронний ресурс] – Електронні дані. Режим доступу: <https://globalcompact.org.ua/pro-nas/tsili-stijkogo-rozvytku/>

17. Čiegis R., Simanskiene L., The concept of sustainable economic development and indicators assessment [Electronic resource]:[Web-site]- Management theory and studies for rural business and infrastructure development, 2010. Mode of access: <http://mts.asu.lt/mtsrbid/article/view/383>

18. Lafortune G. SDG Index and Dashboards Detailed Methodological paper // Lafortune G., Fuller G., Moreno J., Schmidt-Traub G., Kroll C. [Electronic resource]:[Web-site] – Bertelsmann, 2015. Mode for access: <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/01%20-%20SDG%20Index%20%26%20Dashboard%20-%20Guillaume%20Lafortune.pdf>

19. Shah M.M Sustainable Development [Electronic resource]:[Web-site] – Encyclopedia of Ecology, 2008. Mode for access: <https://www.springer.com/series/15893>

Автор програми

д.е.н., проф. Л.С. Гринів